



Dokument zasedanja

B9-0532/2021/REV.

19.10.2021

PREDLOG RESOLUCIJE

ob zaključku razprave o izjavah Sveta in Komisije

v skladu s členom 132(2) Poslovnika

o krizi pravne države na Poljskem in primarnosti prava EU
(2021/2935(RSP))

Roberta Metsola, Jeroen Lenaers, Tomas Tobé

v imenu skupine PPE

Juan Fernando López Aguilar, Iratxe García Pérez, Simona Bonafè, Marek Belka, Helène Fritzon, Birgit Sippel, Katarina Barley, Robert Biedroń, Leszek Miller, Łukasz Kohut, Włodzimierz Cimoszewicz, Elena Jončeva (Elena Yoncheva), Domènec Ruiz Devesa, Sylvie Guillaume, Marc Angel, Thijs Reuten, Evin Incir, Cyrus Engerer, Nils Ušakovs, Johan Danielsson

v imenu skupine S&D

Malik Azmani, Olivier Chastel, Anna Júlia Donáth, Sophia in 't Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Nathalie Loiseau, Jan-Christoph Oetjen, Morten Petersen, Michal Šimečka, Ramona Strugariu, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans, Guy Verhofstadt

v imenu skupine Renew

Sergey Lagodinsky, Terry Reintke, Tineke Strik, Sylwia Spurek, Gwendoline Delbos-Corfield, Diana Riba i Giner, Alice Kuhnke, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Daniel Freund, Ernest Urtasun, Kira Marie Peter-Hansen, Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Monika Vana, Sara Matthieu, Claude Gruffat, Kim Van Sparrentak, Bas Eickhout, David

Cormand, Hannah Neumann, Alviina Alametsä, Rasmus Andresen, Jordi Solé, Marie Toussaint, Mounir Satouri, Piernicola Pedicini, Sven Giegold, Niklas Nienäß, Anna Cavazzini, Ignazio Corrao, Eleonora Evi, Henrike Hahn

v imenu skupine Verts/ALE

Konstandinos Arvanitis (Konstantinos Arvanitis)

v imenu skupine The Left

**Resolucija Evropskega parlamenta o krizi pravne države na Poljskem in primarnosti prava EU
(2021/2935(RSP))**

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina),
- ob upoštevanju členov 1, 2, 4 in 19 Pogodbe o Evropski uniji (PEU),
- ob upoštevanju člena 49 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah in s tem povezane sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice,
- ob upoštevanju Splošne deklaracije človekovih pravic,
- ob upoštevanju sodne prakse Sodišča Evropske unije,
- ob upoštevanju obrazloženega predloga sklepa Sveta z dne 20. decembra 2017 o ugotovitvi očitnega tveganja hujše kršitve načela pravne države v Republiki Poljski, ki ga je Komisija izdala v skladu s členom 7(1) PEU (COM(2017)0835),
- ob upoštevanju Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije¹ (uredba o pogojevanju s pravno državo),
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost²,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 7. oktobra 2020 o uvedbi mehanizma EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice³,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. junija 2021 o poročilu Komisije o stanju pravne države za leto 2020⁴,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. septembra 2020 o predlogu sklepa Sveta o ugotovitvi očitnega tveganja hujše kršitve načela pravne države v Republiki Poljski⁵,
- ob upoštevanju resolucije z dne 8. julija 2021 o oblikovanju smernic za uporabo

¹ UL L 433I, 22.12.2020, str. 1.

² UL L 57, 18.2.2021, str. 17.

³ UL C 395, 29.9.2021, str. 2.

⁴ Sprejeta besedila, P9_TA(2021)0313.

⁵ UL C 385, 22.9.2021, str. 317.

- splošnega režima pogojenosti za zaščito proračuna Unije⁶,
- ob upoštevanju resolucije z dne 16. septembra 2021 o medijski svobodi in slabšanju stanja pravne države na Poljskem⁷,
 - ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 30. septembra 2020 o poročilu o stanju pravne države za leto 2020 – Stanje pravne države v Evropski uniji (COM(2020)0580),
 - ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. julija 2021 o poročilu o stanju pravne države za leto 2021 – Stanje pravne države v Evropski uniji (COM(2021)0700),
 - ob upoštevanju člena 132(2) Poslovnika,
- A. ker v skladu s členom 2 PEU Unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin;
 - B. ker je predsednik poljske vlade 29. marca 2021 podal vlogo pri splošno izpodbijanem in nelegitimnem ustavnem sodišču, da bi preveril, ali so določbe PEU v zvezi s primarnostjo prava EU in učinkovitim sodnim varstvom skladne s poljsko ustavo⁸;
 - C. ker je Sodišče Evropske unije s sklepom z dne 14. julija 2021 odobrilo začasne ukrepe, ki jih je zahtevala Komisija v skladu s členom 279 PDEU in ki se nanašajo na delovanje disciplinskega senata poljskega vrhovnega sodišča ter na opustitev nekaterih drugih določb poljske zakonodaje, ki vplivajo na neodvisnost sodstva⁹;
 - D. ker je nelegitimno poljsko ustavno sodišče 14. julija 2021 razsodilo, da začasni sklepi Sodišča Evropske unije o strukturi sodišč na Poljskem niso skladni s poljsko ustavo¹⁰;
 - E. ker je Sodišče Evropske unije 15. julija 2021 v zadevi C-791/19¹¹ razsodilo, da disciplinska ureditev za sodnike na Poljskem ni v skladu s pravom EU;
 - F. ker je Sodišče Evropske unije 6. oktobra 2021 razsodilo, da lahko premestitev sodnika brez njegovega soglasja z enega sodišča na drugega ali med dvema oddelkoma istega sodišča ogrozi načeli neodstavljalivosti sodnikov in neodvisnosti sodstva¹²;
 - G. ker je podpredsednik Sodišča Evropske unije 6. oktobra 2021 zavrnil zahtevo Poljske za razveljavitev sklepa podpredsednika Sodišča Evropske unije z dne 14. julija 2021, s katerim je bilo naloženo prenehanje uporabe nacionalnih določb, zlasti v zvezi s

⁶ Sprejeta besedila, P9_TA(2021)0348.

⁷ Sprejeta besedila, P9_TA(2021)0395.

⁸ Vloga v zadevi K 3/21.

⁹ Sklep Sodišča Evropske unije z dne 14. julija 2021, C-204/21 R, Komisija proti Poljski, EU:C:2021:593.

¹⁰ Sodba ustavnega sodišča z dne 14. julija 2021, zadeva P 7/20.

¹¹ Sodba Sodišča z dne 15. julija 2021, C-791/19, Komisija proti Poljski, EU:C:2021:596.

¹² Sodba Sodišča z dne 6. oktobra 2021, C-487/19, W. Ž., EU:C:2021:798.

pooblastili disciplinskega senata vrhovnega sodišča¹³;

- H. ker je nelegitimno ustavno sodišče 7. oktobra 2021 predstavilo svojo odločitev v zadevi K 3/21, ki je bila na zahtevo poljskega predsednika vlade z dne 29. marca 2021 sprejeta z ločenima mnenjema in v kateri je navedeno sodišče ugotovilo, da določbe PEU iz več razlogov niso združljive s poljsko ustavo;
- I. ker je 10. oktobra 2021 več kot 100.000 poljskih državljanov mirno protestiralo po vsej Poljski, da bi izrazili podporo članstvu Poljske v EU;
- J. ker je bila 12. oktobra 2021 odločitev v zadevi K 3/21 objavljena v poljskem uradnem listu¹⁴, s čimer je postala pravno veljavna v tamkajšnjem pravnem sistemu;
- K. ker tudi združenje evropskih upravnih sodnikov meni, da je sodba nelegitimnega ustavnega sodišča očitno v nasprotju z osnovnim načelom primarnosti prava EU¹⁵;
- L. ker se je velika večina anketirancev v raziskavi Flash Eurobarometer iz avgusta 2021 strinjala, da bi morala EU zagotoviti sredstva državam članicam le, če njihove vlade ohranjajo in uporabljajo načelo pravne države in demokratična načela; ker je bil ta delež tudi na Poljskem zelo visok (72 %)¹⁶;
- M. ker je v različnih raziskavah, opravljenih na Poljskem septembra 2021 in oktobra 2021, le 5 % vprašanih odgovorilo, da želijo, da Poljska zapusti EU¹⁷, 90 % jih je pozitivno ocenilo članstvo Poljske v EU¹⁸, 95 % pa jih je menilo, da ima podpora EU pozitiven učinek na razvoj njihovega mesta ali regije, kar je nad povprečjem EU¹⁹;
 - 1. globoko obžaluje odločitev nelegitimnega ustavnega sodišča z dne 7. oktobra 2021²⁰, saj jo razume kot napad na evropsko skupnost vrednot in zakonov kot celoto in spodbujanje primarnosti prava EU, ki je v skladu z uveljavljeno sodno prakso Sodišča Evropske unije eno od njenih temeljnih načel; izraža globoko zaskrbljenost, da bi ta odločitev lahko pomenila nevaren precedens; poudarja, da nelegitimno ustavno sodišče ni zakonito in neodvisno²¹ ter da ni pristojno za razlago ustave na Poljskem;
 - 2. poudarja, da je v skladu s členom 47 Listine temeljna pravica do učinkovitega pravnega sredstva pogojena z dostopom do neodvisnega sodišča; je seznanjen z vse večjimi

¹³ Sklep Sodišča Evropske unije z dne 6. oktobra 2021, C-204/21 R-RAP, Komisija proti Poljski, EU:C:2021:834.

¹⁴ DZIENNIK USTAW 2021 R. POZ. 1852.

¹⁵ <https://twitter.com/AEAJ2000/status/1450008198375686145?t=AY2yz-vezln6Mlq6ZwSDJQ&s=19&fbclid=IwAR3JNygizCo9QR1R6RghaCOeM8diOQuzRQRe48eAtEwPcmQQC1x5QWkFNrY>

¹⁶ Flash Eurobarometer – Stanje v Evropski uniji, IPSOS, avgust 2021.

¹⁷ Ipsos za OKO.press in Gazeto Wyborczo 23.–25. septembra 2021. Vrednosti navedene v odstotkih.

¹⁸ Kantar, 21. septembra 2021.

¹⁹ Raziskava Eurobarometer iz oktobra 2021, <https://europa.eu/eurobarometer/api/deliverable/download/file?deliverableId=77331>

²⁰ Sodba v zadevi K 3/21.

²¹ Evropsko sodišče za človekove pravice, zadeva Xero Flor w Polsce sp. z o.o. proti Poljski.

izzivi, ki jih v zvezi s tem ustvarjajo nacionalna ustavna sodišča in nekateri politiki, ter poziva države članice, naj spoštujejo osrednjo vlogo Sodišča Evropske unije in spoštujejo njegove odločbe;

3. obžaluje, da je pobudo za presojo primarnosti prava EU nad nacionalno zakonodajo sprožil sedanji poljski predsednik vlade, s čimer je sodstvo ponovno zlorabil kot orodje za uresničevanje svoje politične agende; obžaluje to pobudo, saj gre za enostransko odločitev, s katero se pod vprašaj postavlja pravni okvir EU in članstvo Poljske v njej; opozarja, da je Republika Poljska k EU pristopila z ratifikacijo pristopne pogodbe in s soglasjem poljskega naroda, izraženim na referendumu; opozarja tudi, da se je Republika Poljska prostovoljno zavezala, da bo spoštovala določbe ustanovnih pogodb in sodno prakso Sodišča Evropske unije; obsoja zlorabljanje pravosodnega sistema v politične namene in poziva poljske oblasti, naj prenehajo samovoljno uporabljati svoja izvršilna in zakonodajna pooblastila za spodkopavanje delitve oblasti in pravne države;
4. potrjuje, da je treba pravosodni sistem preučiti v celoti, da bi ugotovili, ali služi namenu učinkovitega in neodvisnega sodnega nadzora, in odločno zavrača ponavljajoče se poskuse sedanje vlade PiS, ko poskuša upravičiti zakonodajne spremembe v državi na področju sodstva, zlasti na podlagi posameznih, izoliranih primerov v različnih državah članicah;
5. obžaluje, da sodba K 3/21 negativno vpliva na poljske in evropske državljane in podjetja, saj jim zaradi nje ni več mogoče zagotoviti temeljne pravice do neodvisnega pravosodnega sistema, ki v celoti uporablja pravni red in zakonodajo EU; je zaskrbljen zaradi učinkovitega varstva temeljnih pravic poljskih in evropskih državljanov v zvezi s tem;
6. izreka pohvalo desetisočim poljskih državljanov, ki so se podali na ulice in se na množičnih miroljubnih protestih zavzemali za pravice in svoboščine, ki jih imajo kot evropski državljani; z njimi deli željo po močni demokratični Poljski v središču evropskega projekta;
7. se boji, da bo sodba K 3/21 močno negativno vplivala na poljske sodnike in jih odvrnila od možnosti uporabe prava EU; ponovno izraža polno podporo poljskim sodnikom, ki tudi po sodbi K 3/21 še vedno spoštujejo primarnost prava EU in pri Sodišču Evropske unije vlagajo zahteve za predhodno odločanje, kljub tveganju za kariero, saj jih lahko doleti disciplinska izločitev iz sojenja, razrešitev ali prisilni odstop;
8. opozarja, da Pogodb EU ni mogoče spremeniti z odločbo nacionalnega sodišča in da je v členu 91 poljske ustave določeno, da je ratificirani mednarodni sporazum del domačega pravnega reda, da ga je treba uporabljati neposredno in da ima v primeru kolizije zakonov prednost; je močno zaskrbljen, ker se je poljsko ustavno sodišče iz učinkovitega varuha ustave preoblikovalo v orodje za legalizacijo nezakonitih ukrepov oblasti; opozarja, da odločbe Sodišča Evropske unije ne ogrožajo pravice držav članic, da uvedejo organizacijske spremembe v sodstvu;
9. pozdravlja pobude nekaterih nacionalnih parlamentov, da razpravljajo in zavzamejo jasna stališča o nedavnih ukrepih poljske vlade PiS in njenih napadih na primarnost prava EU;

10. ponavlja svoje stališče, da se denar davkoplačevalcev EU ne bi smel dajati vladam, ki očitno, namerno in sistematično spodkopavajo vrednote iz člena 2 PEU;
11. poziva Komisijo in Svet, naj nemudoma in usklajeno ukrepata tako, da:
 - začneta postopek za ugotavljanje kršitev v zvezi z zakonodajo, ki se nanaša na nelegitimno ustavno sodišče, njegovo nezakonito sestavo in vlogo pri preprečevanju skladnosti s sodbami Sodišča Evropske unije, ter Sodišču Evropske unije predlagata, naj uvede začasne ukrepe in sproži postopek za ugotavljanje kršitev v zvezi s senatom vrhovnega sodišča za izredni nadzor in javne zadeve ter poljskim sodnim svetom in državnim tožilstvom;
 - Komisija v zvezi s Poljsko sproži postopek iz člena 6(1) uredbe o pogojevanju s pravno državo, pri čemer je treba opozoriti, da člen 5 uredbe ščiti dostop do financiranja za končne prejemnike in upravičence ter Komisiji nalaga, naj po najboljših močeh zagotovi izvedbo plačil;
 - ne odobrita osnutka načrta za okrevanje in odpornost Poljske, dokler poljska vlada v celoti in ustrezno ne izvrši sodb Sodišča Evropske unije in mednarodnih sodišč ter zagotovi, da bo ocena načrta zagotavljala skladnost z ustreznimi priporočili za posamezne države, zlasti glede varovanja neodvisnosti sodstva;
 - v zvezi s kršitvami načela pravne države na Poljskem sprejmeta nedvoumna priporočila, za katera ni potrebno soglasje in bodo imela jasen časovni razpored, pri čemer naj Svet v skladu s postopkom iz člena 7(1) PEU ugotovi obstoj očitnega tveganja, da Poljska huje krši načelo pravne države, in naj postopek razširi na temeljne pravice in demokracijo;
 - glede na tveganje resnih pomanjkljivosti v učinkovitem delovanju nadzornih sistemov na Poljskem zaradi neobstoja neodvisnosti sodstva, kar ogroža zakonitost in pravilnost odhodkov, uporabita svoja pooblastila, vključno s prekinitvijo ali začasno ustavitvijo plačil ali po potrebi izvedbo finančnih popravkov v skladu z veljavno uredbo o skupnih določbah;
 - v navzočnosti predsednika Evropskega parlamenta razpravljata o krizi na področju pravne države na Poljskem in sprejmeta jasno stališče z odločno skupno izjavo o tej zadevi, ki naj jo na prihodnjem vrhu 21. in 22. oktobra 2021 podpišejo voditelji držav in vlad EU in ki naj ji sledi nadaljnje nujno ukrepanje na naslednjem zasedanju Sveta za splošne zadeve;
12. poudarja, da te zahteve ne pomenijo kaznovalnih ukrepov proti državljanom Poljske, temveč so glede na nenehno slabšanje pravne države zgolj sredstva za ponovno vzpostavitev tega načela na v državi; poziva Komisijo, naj uporabi vsa orodja, ki jih ima na voljo, da bi ugotovila, kako poljskim državljanom in prebivalcem Poljske zagotoviti, da zaradi ukrepov sedanje vlade ne bodo prikrajšani za koristi sredstev EU, ter naj vzpostavi načine, na katere bi ta sredstva končnim upravičencem zagotovila neposredno;
13. je seznanjen z glasovanjem Odbora za pravne zadeve z dne 14. oktobra 2021 v podporo vložitvi tožbe proti Komisiji pri Sodišču Evropske unije, ker Komisija ni sprožila

mehanizma EU za pogojevanje s pravno državo;

◦

◦ ◦

14. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje vladam in parlamentom držav članic, Svetu, Komisiji, Odboru regij in Svetu Evrope.